

Griekenland geeft nogal eens postzegels uit in de vorm van blokjes. Meestal spreken de afbeeldingen voor zich, maar sommige uitgiften zorgen voor wat meer puzzelwerk. In dit artikeltje aandacht voor de symbolen op het velletje dat in 2017 werd uitgegeven ter gelegenheid van de oprichting van het “Forum van oude beschavingen” in Athene.

Het Forum is een op initiatief van Griekenland en China gevormde groep landen die zich ziet als vertegenwoordigers van oude beschavingen. Doel is “een betere samenwerking bij het promoten van het culturele erfgoed van de deelnemers ten voordele van de betrokken landen en de mensheid.” Ook wordt beoogd te bekijken hoe culturele samenwerking kan leiden tot meer economische groei.

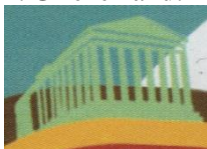
In eerste instantie zou het forum bestaan uit tien leden: Bolivia, China, Egypte, Griekenland, India, Iran, Irak, Italië, Mexico en Peru, maar India haakte op het laatste moment af en Mexico tekende de slotverklaring niet. Ministers van de betrokken landen kwamen op de dag van uitgifte van het blokje (24 april 2017) voor het eerst bijeen in Athene voor een tweedaagse conferentie. Inmiddels zijn er zes bijeenkomsten geweest. De meest recente was in december 2022 in Bagdad. Het forum heeft in de tussentijd twee nieuwe leden verwelkomd, Armenië en Mexico.

Op de postzegel van €2,00 is het logo van het forum afgebeeld; een wereldkaart met sterren die de betrokken landen aanduiden (nog inclusief Mexico en India), samengebracht door een lijn zodat ze een fictief sterrenbeeld vormen. Dit symboliseert de verbondenheid van de deelnemers in het verleden en de toekomst.

Rond de woorden “Athens 2017” staan symbolen voor de deelnemende landen en hun oude beschavingen. Het zijn met de klok mee:

1. Griekenland: het Parthenon

Deze tempel op de Akropolis in Athene staat voor de Klassieke Griekse beschaving. De tempel werd gebouwd in de vijfde eeuw voor Christus en was gewijd aan Athena Parthenos, beschermgodin van de stad Athene. Ze bleef lang redelijk intact, maar tijdens een beleg van de Akropolis door

de Venetianen werd de tempel in 1687 geraakt door een voltreffer. De daar aanwezige Turkse munitie ontplofte en het dak, de cella en het middenstuk gingen verloren. Ook acht zuilen aan de noordkant en zes aan de zuidkant begaven het. In

1802-1804 liet Thomas Bruce, Lord Elgin, toen ambassadeur van Groot-Brittannië bij het Ottomaanse Rijk een groot aantal beeldhouwwerken van de Akropolis naar Groot-Brittannië overbrengen. Ze kwamen uiteindelijk als de ‘Elgin marbles’ in het British Museum in Londen terecht. Al jaren vecht de Griekse regering om het marmer

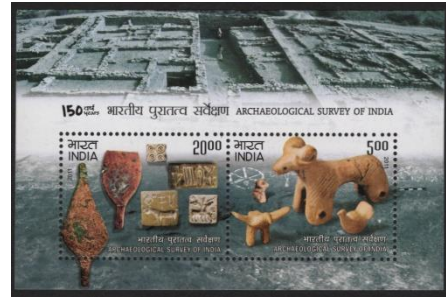

terug te krijgen. Zie over het Parthenon verder het artikel van Ruud Verberne in Hermes 165 (december 2014) pag.11-13.

2. India: een afbeelding van vogels uit de Indus- of Harappa-cultuur

De Indusbeschaving was een beschaving uit de bronstijd in het zuiden van Azië (ca. 3200-1900 voor Christus), die zich kenmerkte door de bouw van strak geplande steden. De belangrijkste vindplaatsen zijn de plaatsen Harappa en Mohenjodaro in de vlakte van de Indus (in het huidige India en Pakistan). De Harappabeschaving was samen met die van Mesopotamië en het Oude Egypte een van de eerste hoogontwikkelde beschavingen ter wereld, waarbij deze beschaving qua grondgebied de grootste was. Ze had ook een eigen schrift dat nog niet is ontcijferd.

3. Mexico: de tempel van Kukulcán in Chichén Itzá

Deze tempel is te vinden bij een grote archeologische opgraving in de Mexicaanse provincie Yucatán. De tempel staat twee culturen. De eerste is de Maya-cultuur, die in Midden-Amerika (rond Mexico) bestond van 2000 voor Christus tot de Spaanse ontdekkingsreizigers het land bezetten in de 16e eeuw. Verder is er de beschaving van de Azteken, een volk dat van 1300 tot 1521 eveneens in Mexico leefde. De tempel werd gebouwd tussen de 8e en 12e eeuw na Christus en was gewijd aan Kukulcán, een God in de vorm van een gevederde slang. In de loop van de tijd verdween het bouwwerk voor een groot deel onder begroeiing. In de jaren '20 en '30 van de vorige eeuw werden door een team van Amerikaanse archeologen grootschalige opgravingen uitgevoerd en kwam de tempel weer in al haar glorie tevoorschijn. Ze is in 2007 verkozen tot één van de nieuwe zeven wereldwonderen.

4. Egypte: de Sfinx

Dit beeld, de grootst bekende afbeelding van zo'n mythologisch wezen, bevindt zich bij de Pyramide van Gizeh in Egypte. Ze staat voor de cultuur van het Oude Egypte. Men gaat ervan uit dat het hoofd van de sfinx een farao met hoofdtooi toonde. Ze was waarschijnlijk beschilderd met felle kleuren: het hoofd en lichaam in het rood en de hoofdtooi in afwisselend gele en blauwe strepen. Ze was de bewaker van de piramides en werd geïdentificeerd met de god Harmachis (Hor-em-Achet), een verschijningsvorm van Horus. De Sfinx, die in de loop van de eeuwen deels onder zand verdwenen was, werd in 1798 tijdens de expeditie van Napoleon in Egypte voor het eerst weer helemaal uitgegraven. In de 20^e eeuw zijn een aantal restauratie-pogingen ondernomen maar een definitieve oplossing voor het verval van het monument heeft men nog niet gevonden.

5. China: de Chinese Muur of Grote Muur

Dit is een uit aarde en stenen opgetrokken verdedigingslinie in het noorden van China. De ruim 21.000 kilometer lange muur moest het Chinese Keizerrijk beschermen tegen vijandelijke nomadische ruitervolkeren. De huidige Chinese Muur is grotendeels tot stand gekomen ten tijde van de Ming-dynastie (1368-1644), maar verdedigingsmuren hebben een lange geschiedenis in China. Al vanaf de 8e eeuw voor Christus werden er dergelijke werken opgetrokken. Ook de Chinese Muur is in 2007 verkozen tot één van de nieuwe zeven wereldwonderen.

6. Irak: de Ziggoerat van Ur

Zij vertegenwoordigt de culturen van Mesopotamië. De Ziggoerat, een tempelcomplex, is te vinden in de archeologische opgraving van wat in de Oudheid de stad Ur was, nu in de buurt van de plaats Nasiriya in Irak. De basis voor de tempel werd gelegd in de Vroege Bronstijd (21e eeuw voor Christus). Ze werd, nadat ze in de loop van de tijd in verval was geraakt, in de 6e eeuw voor Christus hersteld door

de Babylonische koning Nabonidus. De belangrijkste opgravingen werden in de jaren 1920-30 gedaan door Sir Leonard Woolley. Het op het velletje afgebeelde symbool komt overeen met een reconstructietekening die hij van de Ziggoerat maakte. In de jaren '80 werd in opdracht van Saddam Hoessein een deel van de Ziggoerat gerenoveerd.

7. Iran: Gopatha

Dit is het beeld van een gevleugelde stier met menselijk hoofd, wachter bij de vuurtempel van het lente-paleis van de Perzische koningen, Persepolis en vertegenwoordiger van de Antieke Perzische cultuur. De oorsprong van dit type wachters was niet Perzisch maar Soemerisch; de Perzen namen het concept over en pasten het aan aan hun smaak. De Gopatha verenigt in zich de kwaliteiten van kracht en durf (het lichaam van de stier of

leeuw), een scherpe blik (de vleugels van de adelaar) en wijsheid en intelligentie (de kop van de mens). De wachter beschermt dus niet alleen tegen de krachten van het kwaad maar wijst degene die de tempel binnengaat ook op de deugden van het leven. De Gopatha in Persepolis verdwenen na de vernietiging van het paleis door Alexander de Grote in de loop van de tijd onder het zand en kwamen bij opgravingen in 1930 weer boven.

8. Italië: het Colosseum, ook wel Flavisch Amfitheater

Dit iconische gebouw in Rome staat voor het Romeinse Rijk in de Oudheid. Met de bouw werd gestart door keizer Vespasianus in 72 na Christus en het werd uiteindelijk in 80 na Christus ingewijd door keizer Titus, zijn oudste zoon. Het was het grootste amfitheater van het Romeinse Rijk. Ook dit indrukwekkende bouwwerk werd in

2007 verkozen tot één van de nieuwe zeven wereldwonderen.

9. Bolivia en Peru: Het Rijk van Tiwanaku en de Inca's

Het Rijk van Tiwanaku was een beschaving die opkwam in Bolivia rond 600 na Christus. Tiwanaku groeide uit tot een grote welvarende stad met indrukwekkende gebouwen.

Schattingen over het aantal inwoners lopen uiteen van 15.000 tot meer dan een miljoen. Het rijk bestond tot ongeveer 1150 na

Christus toen het waarschijnlijk ten onderging omdat door klimaatverandering niet genoeg voedsel voor de bevolking meer kon worden verbouwd.

Het Rijk van de Inca's bestond van de 13e eeuw na Christus totdat de Spaanse veroveringen er een einde aan maakte in 1572. Het was in die tijd het grootste Rijk in Zuid-Amerika. Het besloeg onder andere het huidige Peru en Bolivia. De hoofdstad was Cusco. Een bekende plaats, inmiddels ook één van de zeven nieuwe wereldwonderen, is Machu Picchu. De officiële taal die men sprak was het Quechua. Bijzonder aan de Inca's is dat hun cultuur in tegenstelling tot de meeste andere oude beschavingen bestond terwijl zij geen kennis hadden van het wiel en ijzer. Ook is niet zeker of zij een echt schrift kenden.

De Ringen

De tekens in de roodbruine en grijze buitenringen van het velletje in de vorm van een gedeeltelijke spiraal zijn een verwijzing naar de Diskos van Phaistos. Deze platte schijf werd in 1908 bij opgravingen gevonden op de archeologische site van Phaistos (op Kreta). Ze is van aardewerk. Aan beide zijden zijn in een spiraalvorm met stempeltjes pictogrammen ingedrukt. In het postzegelvelletje is een stukje van de tekens op de schijf weergegeven. De herkomst van de Diskos is onzeker: misschien Klein-Azië of wellicht Kreta zelf, hoewel ze in

stijl nogal afwijkt van de verdere Minoïsche kunst. Door sommigen wordt daarom zelfs aan de echtheid getwijfeld. Ze wordt vooralsnog gedateerd op ongeveer 1700 tot 1600 voor Christus en is nu te zien in het Archeologisch Museum in Heraklion.

De Chinese tekst in het geel luidt (een aantal maal herhaald): “古代文明”, uitgesproken als: Gǔdài wénmíng dat “oude beschaving(en)” betekent.

Eén raadsel blijft over, de tekens op de roodbruine binnenring rond de woorden “Athens 2017”. Het lijkt een schrift te zijn, maar ik kon het niet met zekerheid thuisbrengen. Misschien een gestileerde vroege versie van Lineair A of B (het oude schrift van de Minoïsche beschaving op Kreta en het opvolgende Myceense schrift)? Mocht iemand weten welk schrift het daadwerkelijk is, meld het dan aan de redactie, dan kunnen we het nog opnemen in een komende Hermes.

Het velletje werd gedrukt bij Veridos Matsoukis SA in een oplage van 30.000 exemplaren. Het idee voor het ontwerp was van de invloedrijke Griekse diplomaat in de Verenigde Staten, Stratos Efthimiou. Anthoula Lygka die veel zegels voor de Griekse Post ontwierp, vertaalde dit naar het blokje.

Bovenstaand artikel verscheen eerder in de Hermes, het kwartaalblad van de postzegelvereniging Griekenland. www.pvgriekenland.nl